

Súd: Okresný súd Komárno
Spisová značka: 10C/3/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4219200190
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Monika Czafiková
ECLI: ECLI:SK:OSKN:2019:4219200190.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Komárno sudkyňou Mgr. Monikou Czafikovou v právnej veci žalobcu: O. N., R.. XX.XX.XXXX, T. D. A. XXX/X, J., práv. zast.: Mgr. Cyntia Takács Szalai, advokátka so sídlom M. R. Štefánika 6, Komárno, proti žalovaným: X/ K.. X. C., R.. XX.XX.XXXX, T. D. Q. XXX/X, J. - R. I., 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., IČO: 00 151 700, so sídlom Dostojevského rad 4, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

rozhodol:

Súd návrh žalovanej 2/ na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I. pod sp. zn. 11Csp/33/2018 z a m i e t a .

Súd konanie v časti o povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 20.000,00 eur a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 30.000,00 eur od podania žaloby do zaplataenia z a s t a v u j e .

Súd žalobu z a m i e t a .

Žalované 1/ a 2/ majú voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 11.01.2019 doručenu súdu dňa 11.01.2019 domáhala, aby súd žalované 1/ a 2/ zaviazal zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 30.000,00 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 30.000,00 eur od podania žaloby do zaplataenia.

2. Žalobu odôvodnila tým, že žalobkyňa pri dopravnej nehode dňa 13.01.2016 v čase okolo 7,15 hod. po ceste číslo I/63 v cestnom kilometri 113,2 pred obcou N. utrpela úraz, ktorým jej bolo spôsobené ťažké zranenie vo forme zlomeniny lonovej kosti, zlomeniny krížnej kosti, zlomeniny 2. a 3. krčného stavca s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní najmenej 6 mesiacov. Uvedenú dopravnú nehodu zavinila žalovaná 1/, ktorá viedla osobné motorové vozidlo zn. W. P., E.: J. XXX D.. Žalovaná 1/ sa plne nevenovala vedeniu svojho vozidla a nesledovala situáciu v cestnej premávke, v dôsledku čoho sa s vozidlom pohybovala rýchlosťou 95 km/h (v úseku s dopravnou značkou obmedzujúcou rýchlosť na 70 km/h) a na klzkom povrchu uviedla vozidlo do šmyku, následne prešla do protismeru, kde sa zrazila s osobným motorovým vozidlom zn. Š. F., E.: J. XXX A., ktoré povolenou rýchlosťou viedla žalobkyňa. Za tento skutok bola žalovaná 1/ odsúdená za prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Konanie bolo vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 3T/139/2016. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 27.04.2017. Žalobkyňa sa pred dopravnou nehodou sama starala o svojho syna N., ktorý mal v čase dopravnej nehody 15 rokov a ktorý bol rozsudkom tunajšieho súdu v júli 2015 zverený do osobnej starostlivosti žalobkyne. V osobe žalobkyne išlo v tom čase o otvoreného, extrovertného a aktívneho človeka. Z dôvodu nevydareného

manželstva, ktoré v roku 2015 napokon skončilo rozvodom, sa u žalobkyni objavili psychické problémy, ktoré prostredníctvom odborníka úspešne zvládla. Práve preto uvedené problémy nemali vplyv na jej rodinné vzťahy či vzťahy s kamarátmi či so širším okolím, ani na jej uplatnenie v práci. Úlohu matky zvládla výborne, synovi vždy bola oporou vo všetkých životných situáciách. Mali spoločné programy spočívajúce najmä v pestovaní športov, či už bicyklovaní na dlhšie trate, korčuľovaní a pod. Vedeli sa dobre porozprávať aj spoločne zo srdca sa zasmiať aj v ťažkom období spôsobenom rozvodom manželstva. Vzťah žalobkyne so svojimi rodičmi bol taktiež veľmi dobrý, vzájomne sa podporovali. V živote žalobkyne šport zohral dôležitú úlohu. Od svojich mladých rokov pestovala športy ako beh, korčuľovanie, bicyklovanie, aerobik. Žalobkyňa si veľmi vážila priateľstvá, ktoré si starostlivo pestovala. S priateľmi si rada zašla na príjemné posedenie. Vďaka svojej extrovertnej povahy ľahko nadviazala kamarátstva a získala si priazeň ľudí. Žalobkyňa pred dopravnou nehodou vykonávala podnikateľskú činnosť vo vlastnom mene v predmete podnikania „sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu“. Vždy bola pracovne činná, aktívna osoba a finančne vedela zabezpečiť seba aj svojho maloletého syna. Dopravnou nehodou sa život žalobkyne navždy zmenil. Jej stav po dopravnej nehode bol vážny. Po dopravnej nehode nasledovalo obdobie plné bolesti, žiaľu a šoku. Žalobkyňa utrpela ťažké zranenie vo forme zlomeniny lonovej kosti, zlomeniny krížnej kosti, zlomeniny 2. a 3. krčného stavca. Mesiace bola v ústavnom liečení, v rámci ktorého bola nútená podstúpiť viacero operácií. Mesiace po dopravnej nehode nebolo isté, či sa žalobkyňa dokáže postaviť na nohy. Jej stav sa zlepšoval len veľmi pomalým tempom, aj to vďaka dobrej lekárskej starostlivosti a mimoriadnej húževnatosti žalobkyne, podpore najbližšej rodiny a najbližších kamarátov. Dlhú dobu bola v rehabilitačnom zariadení v J.Á.. Stav po cca roku a pol liečby a rehabilitácie bolo možné považovať za ustálený. Žalobkyňa bola dňa 06.06.2017 uznaná za invalidnú, pretože jej schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť sa znížila o viac ako 70 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Jej životná úroveň značne klesla v dôsledku dopravnej nehody. Žalobkyňa je schopná chodiť len pomocou štvorkolesového chodítka, v byte používa barle alebo sa musí niekoho držať. Počas chôdze stráca rovnováhu, noha jej zaostáva a máva aj závrate. Bolesti, točenie sa hlavy, nespavosť, depresívne stavy ostali žiaľ súčasťou jej každodenného života. Pri mnohých aktivitách je odkázaná na starostlivosť iných osôb. Jej psychický stav sa oproti stavu pred dopravnou nehodou výrazne zhoršil. Traumu a následky spôsobené dopravnou nehodou dodnes nedokázala spracovať. Tieto skutočnosti značne vplyvajú na jej rodinný aj spoločenský život. Od dopravnej nehody už viac nedokáže byť oporou svojho 18-ročného syna, keďže sama si vyžaduje pomoc ku každodennému životu aj psychickú podporu. Syn žalobkyne túto životnú situáciu zvládol veľmi ťažko. Jeho matka síce prežila dopravnú nehodu, avšak už mu nedokáže poskytnúť takú podporu, akú mu poskytla pred dopravnou nehodou, taktiež upadla možnosť spoločných športových aktivít v budúcnosti. Týmito okolnosťami sa cíti byť značne poznačený, čo je badateľné na jeho náladovosti. Z dôvodu pretrvávajúcich zdravotných problémov priamo súvisiacich so zraneniami pri dopravnej nehode dňa 13.01.2016 žalobkyňa stratila možnosť pestovať športy, ktoré boli dôležitou súčasťou jej života a ktoré ju spájali so svojimi kamarátmi. Taktiež stratila energiu pestovať si vzťahy s okolím. Žalobkyňa nikdy nemala rada samotu, preto sa pokúsila nadviazať známosť, avšak táto snaha stroskotala. Partner nebol schopný akceptovať jej stavy, náladovosť a fyzické obmedzenia, ktoré sú prítomné v jej živote. Skutočnosť, že vyžaduje pomoc iných a už nemôže žiť aktívny život ako pred dopravnou nehodou u nej spôsobili stratu sebaúcty a dôstojnosti. Žalobkyňa od dopravnej nehody žije v dome svojich rodičov, samostatný život nie je schopná viesť. S poukazom na vyššie uvedené skutkové tvrdenia je zrejmé, že došlo k intenzívnemu, vážnemu a nezvratnému protiprávnemu zásahu do života žalobkyne, ktorým bolo vážne poškodené jej zdravie, dôstojnosť. Išlo pritom o taký zásah, ktorého následky nie je možné odstrániť. Ujma, ktorá bola žalobkyni dopravnou nehodou spôsobená, je natoľko vážna vzhľadom na jej dosah na jej rodinný, súkromný a spoločenský život, že primerané zadostučinenie podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nepostačuje a prichádza do úvahy náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Jej výšku s prihliadnutím na závažnosť ujmy a na okolnosť, za ktorej k porušeniu práva došlo navrhla žalobkyňa určiť sumou 30.000,00 eur, ktorú považuje za primeranú vzhľadom na intenzitu, vážnosť a nezvratnosť zásahu. Pasívna legitímácia žalovanej 2/ je daná existenciou poisťného vzťahu založeného zmluvou o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

3. Na preukázanie svojich tvrdení žalobkyňa pripojila k žalobe nasledovné listinné dôkazy: trestný rozkaz Okresného súdu Komárno sp. zn. 3T/139/2016-294 zo dňa 07.03.2017, rozsudok Okresného súdu Komárno sp. zn. 12P/102/2015-26 zo dňa 18.06.2015, Zmluvu o zabezpečení obchodnej činnosti zo dňa 15.01.2015, rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.07.2017 o priznaní invalidného dôchodku.

4. Žalovaná 2/ sa k podanej žalobe vyjadrila v podaní doručenom súdu dňa 11.03.2019, v ktorom uviedla, že v súvislosti so škodou na zdraví, ktorú utrpela poškodená O. N. pri dopravnej nehode zo dňa 13.01.2016 žalovaná 1/ z poistnej zmluvy pre povinné zmluvné poistenie motorového vozidla zn. W. P. E.: J. doposiaľ uhradila nároky poškodenej na náhradu škody na zdraví, a to bolestné v sume 5.563,00 eur a sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 20.044,60 eur. Tieto nároky žalovaná 1/ nespochybňuje a po ich preukázaní bezprostredne pristúpili k ich úhrade, nakoľko ide o nároky kryté v zmysle ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. Žalovaná 2/ ďalej vo svojom vyjadrení vzniesla námietku premlčania, ku ktorej uviedla, že žaloba bola podaná na súde 11.01.2019 a ku škodovej udalosti, z ktorej škoda na zdraví žalobkyne vznikla, došlo dňa 13.01.2016. Pokiaľ sa žalobkyňa domáha svojho nároku voči žalovanej 2/ v zmysle ust. § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je potrebné uviesť, že ustanovenie § 15 upravuje priamy nárok poškodeného (teda nie osoby, ktorej bolo neoprávnene zasiahnuté do práva na ochranu osobnosti) a jednoznačne hovorí o náhrade škody (nie o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch). Odsek 2 citovaného ustanovenia rieši premlčanie nároku proti poisťovateľovi: „Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila“, pričom v poznámke 22) je odkaz na ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého subjektívna premlčacia doba je dvojiročná od kedy sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za škodu zodpovedá. Premlčacia doba uplynula dňa 13.01.2018. Ďalej žalovaná 1/ poukazuje na to, že dôvody, na základe ktorých si žalobkyňa uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy možno považovať za dôvody, ktorými sa odškodňuje sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré jej už bolo žalovanou 2/ vyplatené. Z lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 22.05.2017 vyplýva, že posudzujúci lekár (znalec) priznal žalobkyňu za položku 304d - obmedzenie hybnosti krčnej chrbtice stredne ťažkého stupňa s iritačnou quadrsymptomatológiou 520 b + zvýšenie o 1 260 bodov pre obmedzenie v spoločenskom, rodinnom a pracovnom živote - nemožnosť adekvátnej pracovnej záťaže, závislosť na pomoci, sťažená chôdza, poruchy rovnováhy a obmedzenie sebaobslužnosti. Priznal jej tiež 30 bodov za položku 432a - jazvy plošné po operácii. Sťaženie spoločenského uplatnenia žalovaná 2/ žalobkyňu na základe lekárskeho posudku vyplatila v plnej výške za priznaných 810 bodov x 17,66 eur = 14.304,60 eur. Pokiaľ ide o psychickú ujmu, žalobkyňa si uplatnila sťaženie spoločenského uplatnenia na základe súkromného znaleckého posudku č. 19/2017 vypracovaného K.. A. K., ktorá jej priznala 1300 bodov za položku č. 255 a 260 bodov za položku č. 254. S hodnotením znalkyne sa žalovaná 2/ nestotožňuje a žalobkyňu po konzultácii s posudkovou lekárkou priznali za položku č. 255 195 bodov a za položku č. 254 130 bodov, spolu 325 bodov x 17,66 eur = 5.740,00 eur za psychické následky v príčinnej súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou. Žalovaná 2/ ďalej uviedla, že žalobkyňa v roku 2018 podala na Okresný súd Bratislava I žalobu o zaplatenie 21.809,60 eur titulom škody za sťaženie spoločenského uplatnenia (konanie je vedené pod sp. zn. 11Csp/33/2018). Žalobu odôvodňuje skutočnosťou, že nemôže vykonávať žiadne fyzické aktivity, nakoľko je pohybovo obmedzená; musela sa vzdať svojej práce; trpí aj psychicky, nakoľko je nútená tráviť väčšinu času sama doma, trpí poruchami spánku a stratila akékoľvek výhľady do budúcnosti. Žalovaná 2/ sa domnieva, že žalobkyňa sa domáha na Okresnom súde Bratislava I sťaženia spoločenského uplatnenia (majúceho povahu nemajetkovej ujmy) na základe tých istých skutočností, ktorými odôvodňuje aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy na Okresnom súde Komárno. Nie je možné, aby sa žalobkyňa na základe tých istých skutkových okolností, ktorými sa odôvodňuje sťaženie spoločenského uplatnenia (má nemajetkovú povahu) domáhala ďalšieho odškodnenia v režime ochrany osobnosti. Žalobkyňa si uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch voči žalovaným z dôvodov, ktorí sú dôvodom na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia, nie na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaná 2/ vo svojom podaní poukázala na rozsudky Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/202/2011, rozsudok Vrchného soudu v Olomouci zo dňa 05.05.2010 č. 1Co/2/2010, ako aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 426/2014 zo dňa 13.08.2014. Žalovaná 2/ nespochybňuje, že v dôsledku dopravnej nehody došlo k zásahu do fyzickej integrity žalobkyne, utrpela zranenia, musela sa následne liečiť, tieto skutočnosti však boli ohodnotené znaleckými posudkami, obodované v zmysle platnej legislatívy a žalobkyňu bolo poskytnuté materiálne plnenie doposiaľ v sume 25.607,60 eur, pričom rozhodujúca suma z tejto čiastky bola poskytnutá práve za sťaženie spoločenského uplatnenia. Nie je vylúčené, že žalobkyňu bude poskytnuté ďalšie sťaženie spoločenského uplatnenia v závislosti od rozhodnutia súdu v právnej veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 11Csp/33/2018. Nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia sú plnenia za nemateriálnu ujmu, pretože sa nenahrádza škoda v pravom zmysle slova. V tomto prípade nedochádza k úbytku majetku a majetkových hodnôt v príčinnej súvislosti s nehodou, ale všetky tieto nároky plnia reparačnú funkciu formou určitej materiálnej satisfakcie za

vzniknutú nemajetkovú ujmu v dôsledku bolestí, znemožnenia začlenenia sa do spoločnosti, obnovenia sociálnych kontaktov, nemožnosť vykonávať činnosti pred poškodením zdravia a pod. Žalovaná 2/ zároveň navrhla, aby súd konanie prerušil do právoplatného skončenia konania skôr začatého na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 11Csp/33/2018, nakoľko je predpoklad, že v konaní bude vykonané aj znalecké dokazovanie na preukázanie psychických následkov žalobkyne a celková výška priznaného sťaženia spoločenského uplatnenia by mohla byť dôležitá pre rozhodovanie súdu o nemajetkovej ujme. Ďalej žalovaná 2/ namietla, že nie je pasívne legitimovaná z dôvodu, že zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v § 4 jednoznačne taxatívne uvádza, ktoré nároky poistením kryté sú, pričom nemajetkové ujmy nie je možné priradiť pod žiadny zo zákonodarcom takto jednoznačne určených nárokov. Žalobkyňa v podanej žalobe vôbec neuviedla, na základe akého zákonného ustanovenia sa domáha nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch voči žalovanej 2/. V žalobe absentuje aj zdôvodnenie uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy 30.000,00 eur, ktorú podľa názoru žalovanej 2/ nemožno považovať za primeranú okolnostiam prípadu. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy je potrebné tiež zohľadniť skutočnosť, že žalobkyňa bola už od roku 2009 ambulantne psychiatricky liečená pre úzkostne somatoformnú neurotickú poruchu a po dopravnej nehode došlo len k zhoršeniu pôvodne neurotickej poruchy s pridružením symptomatickej posttraumatickej stresovej poruchy. Žalobkyňa je opakovane rozvedená, obe manželstvá sa rozpadli už pred vznikom dopravnej nehody - prvé pre závislosť manžela na drogách a druhé pre jeho opakované nevery. Žila sama so synom u rodičov, manžel ich pripravil o byt a narobil dlhy, ktoré mal problém splácať. Počas manželstva pre opakované nevery pojedla lieky a zapila ich alkoholom, čo teraz hodnotí ako skrat. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa mala neuspokojivý partnerský život, existenčné problémy (dlhy, ktoré jej narobil manžel) a tiež psychické problémy (neurotická úzkostná porucha) už pred vznikom dopravnej nehody a tieto problémy sa jej zranením len zvýraznili, ich príčinou rozhodne nie je len poškodenie zdravia v súvislosti s dopravnou nehodou. Záverom žalovaná 2/ poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 14.03.2012, sp. zn. 6Cdo/185/2011, v zmysle ktorého povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania. S poukazom na uvedené si žalobkyňa nemôže uplatňovať úrok z omeškania od podania žaloby. Žalovaná 2/ teda považuje nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy za nedôvodný a navrhla, aby súd žalobu zamietol a žalovanej 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaná 2/ k svojmu vyjadreniu pripojila nasledovné listinné dôkazy: Oznámenie o poukázaní náhrady škody zo dňa 31.01.2018, uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. 5Co/1139/2014-243 zo dňa 25.02.2015, uznesenie Okresného súdu Bratislava I č.k. 11Csp/33/2018-76 zo dňa 01.06.2018, žalobu na zaplatenie 21.809,60 eur s príslušenstvom adresovanú Okresnému súde Bratislava I, hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia K.. I. J. zo dňa 22.05.2017, znalecký posudok K.. A. K. Č.. XX/XXXX.

5. Žalobkyňa vo svojej replike doručenej súdu dňa 10.05.2019 k námietke premlčania uviedla, že podľa ustálenej súdnej praxe právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom nemajetkovej povahy, ktorá sa premlčuje po uplynutí trojročnej premlčacej doby, a náhrady za nemateriálnu ujmu je potrebné posudzovať podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Právo osoby domáhať sa náhrady za utrpenie nemajetkovej ujmy v peniazoch v trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka konštatoval Najvyšší súd SR v jeho rozhodnutiach sp.zn. 2Cdo 194/2011 z 27.11.2012, sp. zn. 3Cdo 223/2016, ako aj Ústavný súd SR sp.zn. III. ÚS 137/2017. K námietke duplicitného uplatňovania nároku žalobkyňa uviedla, že v danom prípade jednoznačne došlo k zásahu do osobnostného práva žalobkyne na zdravie a telesnú integritu, ako aj do osobnostného práva na súkromie, nakoľko protiprávnym konaním žalovanej 1/, t.j. dopravnou nehodou bolo zasiahnuté do jej súkromného a rodinného života. Intenzita zásahu do súkromného a rodinného života žalobkyne je značná a nenapraviteľná a má charakter vážnych doživotných následkov. Platná právna úprava, ako aj právna teória a prax dôsledne odlišujú inštitút náhrady škody v podobe bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a inštitút ochrany osobnosti. Medzi týmito právnymi inštitútmi je pojmová aj obsahová odlišnosť, a preto ich nie je možné stotožňovať a tvrdiť, že ide o konkurujúce si nároky, resp. nemožno prisvedčiť názoru, že uplatnením jedného z týchto nárokov zaniká možnosť uplatnenia druhého nároku. Výška náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia určená na základe lekárskeho posudku nezohľadňuje to, ako neoprávnené konanie škodcu obmedzuje v možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti. V súvislosti s vyššie uvedenou argumentáciou žalobkyňa poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28.05.2014, sp. zn. 7Cdo 65/2013 a na Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20.04.2011, sp. zn. 4Cdo 168/2009. S návrhom žalovaného 2/, aby súd konanie prerušil do právoplatného skončenia súdneho

konania na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 11 Csp/33/2018, nesúhlasí. V konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 11Csp/33/2018 sa žalobkyňa domáha náhrady škody na zdraví - odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 444 Občianskeho zákonníka. Konanie o náhradu škody aj keď majú satisfakčnú funkciu, tieto sú priznávané z iného právneho titulu a súd pri rozhodovaní o tom, či došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyne nemôže zohľadňovať, či bola v konaní o sťaženie spoločenského uplatnenia odškodnená za prežité obmedzenia, ale súd bude tento nárok skúmať z toho hľadiska, či bolo zasiahnuté do jej osobnostných práv chránených Ústavou. K námietke žalovanej 2/, že jej pasívna legitímácia nie je daná, žalobkyňa poukázala na to, že v danej veci bol preukázaný poisťný vzťah zmluvou o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, podľa ktorej je daná pasívna legitímácia žalovanej 1/. Podľa ustálenej súdnej praxe škoda zahŕňa nielen zníženie majetku a ušlý zisk, ale aj nemajetkovú škodu (nemajetkovú ujmu), preto povinné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu) tak materiálnu ako aj nemateriálnu. Vychádzajúc zo znenia § 4 ods. 1, 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že poisťné krytie zahŕňa jednak škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Citovaný právny predpis nevyklučuje náhradu nemajetkovej ujmy (škody), nakoľko v tejto súvislosti je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe zahŕňa aj ujmu. Ďalej žalobkyňa uviedla, že pri určení výšky náhrady za utrpenú nemajetkovú ujmu brala do úvahy práve závažnosť zásahu do jej osobnostných práv, trvanie následkov tohto zásahu, ako aj jej podiel a podiel žalovanej 1/ na vzniku tejto nemajetkovej ujmy. Skutočnosť, že od dopravnej nehody nedokáže byť 100 % oporou pre svojho 18-ročného syna, to že pri mnohých aktivitách je odkázaná na starostlivosť iných osôb a to, že vyžaduje pomoc iných a už nemôže žiť aktívny život u nej spôsobili stratu sebaúcty a dôstojnosti, sú také vážne ujmy a taký vážny dosah na jej rodinný, súkromný a spoločenský život, ktoré sú nenahraditeľné. Vzhľadom na uvedené má žalobkyňa za to, že suma vo výške 30.000,00 eur je primeraná okolnostiam prípadu.

6. Žalovaná 2/ vo svojej duplike doručenej súdu dňa 28.05.2019 k premlčaniu nároku na nemajetkovú ujmu poukázala na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/106/2018 zo dňa 29.06.2018, v zmysle ktorého je potrebné postupovať podľa ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, avšak nie je možné na jednej strane konštatovať, že nemajetková ujma je škodou na účely zákona č. 381/2001 Z.z., ale na druhej strane aplikovať premlčanie vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy. V súvislosti s konkurenciou nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a sťaženie spoločenského uplatnenia žalovaná 1/ poukázala na rozsudok Krajského súdu v Nitre 25Co/56/2018 zo dňa 13.03.2019. Opätovne uviedla, že žalobkyňa už bolo vyplatené sťaženie spoločenského uplatnenia celkom v sume 20.044,60 eur za fyzické aj psychické následky, pričom posudzujúci lekár zohľadnil aj zvýšil sťaženie spoločenského uplatnenia o 1 pre obmedzenie v spoločenskom, rodinnom a pracovnom živote. Ďalej žalovaná 2/ poukázala na to, že žalobkyňa je 2 x vydatá a rozvedená, po 2 rozvoch v roku 2015 mali úver na byt, ona ostala na nule resp. v mínuse, išla bývať k rodičom. V roku 2009 sa pokúsila o samovraždu a odvtedy chodí k psychiatrovi, užívala O. XX,XX K. - roky užívala minimálnu dávku O. XX,X K. a sedatíva. Nie je teda pravdou, že sa u žalobkyne objavili psychické problémy až v roku 2015 z dôvodu nevydareného manželstva. Po dopravnej nehode došlo len k zhoršeniu pôvodnej neurotickej poruchy s pridružením sa symptomatiky posttraumatickej stresovej poruchy, na ktorú od 22.09.2016 bolo indikované minimálne zvýšenie dávky O. R. XX K., postupne na 150 mg + T.. Z prepúšťacej ošetrovateľskej správy NRC v J. zo dňa 23.08.2016 vyplýva, že žalobkyňa je sebestačná v bežných denných činnostiach. Ťažkosti, ktoré žalobkyňa popisuje buď už mala pred dopravnou nehodou, alebo nie sú v takom rozsahu, ako je popísané v žalobe. Účelom nemajetkovej ujmy nie je hmotné zabezpečenie poškodeného, ale poskytnutie primeraného zadosťučinenia. Požadovanú výšku nemajetkovej ujmy žalovaná 2/ považuje za absolútne neprimeranú, tak vysoké sumy sa aktuálne nepriznávajú ani v prípade poškodených, ktorí stratili pri dopravnej nehode svojho blízkeho príbuzného. K vyjadreniu žalovanej 1/ pripojila rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/106/2018, rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/56/2018, Posudok o sťažení spoločenského uplatnenia K.. A. K. č. 04/17, lekársku prepúšťaciu správu NRC v J. zo dňa 24.08.2016 a výzvu Okresného súdu Bratislava sp. zn. 11Csp/33/2018 zo dňa 11.04.2019.

7. Žalobkyňa vo vyjadrení doručenom súdu dňa 17.09.2019 uviedla, že v prípade rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 137/2017 došlo k chybe v písaní. Žalobkyňa chcela poukázať na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 137/2016 zo dňa 15.03.2016. K námietke duplicitného uplatňovania nároku žalobkyne žalobkyňa opätovne poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/65/2013 zo dňa 28.05.2014. Obe rozhodnutia žalobkyňa pripojila k svojmu vyjadreniu.

8. Súd na prejednanie veci nariadil na 14.10.2019 pojednávanie, na ktorom žalobkyňa vzala podanú žalobu v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,00 eur a v časti celého uplatneného príslušenstva späť. Žalované 1/ a 2/ na pojednávaní vyjadrili súhlas s čiastočným späťvzatím žaloby.

9. Zástupkyňa žalobkyne na pojednávaní predniesla žalobu a poukázala na svoje písomné vyjadrenia.

10. Žalobkyňa na pojednávaní poukázala na to, že pred dopravnou nehodou viedla aktívny život, športovala, mala rada svoju prácu. Po nehode sa všetko zmenilo, kamaráti ju už tak často nevyhľadávajú, nemá už svoju prácu, musí chodiť s vozíkom, potrebuje pomoc pri schodoch, nevie sama nakúpiť, nevie sa otáčať, nevie sa zohnúť. Má nočné mory, stále cíti bolesti, je unavená. Má výkyvy nálad, nevie sa už tak rozprávať so svojim synom ako predtým. Po nehode mala partnerský vzťah, avšak nebolo to také, ako by to normálny partnerský vzťah vyžadoval, pre jej obmedzenia nakoniec tento partnerský vzťah ukončila.

11. Žalovaná 1/ na pojednávaní uviedla, že nesúhlasí so žalobou, je poistencom poisťovne, v čase nehody bola poistená, preto žiadala, aby súd žalobu zamietol. Žalovaná 1/ vyjadrila svoju ľútosť nad tým, čo sa stalo, poukázala na to, že sa žalobkyňa ospravedlnila, ponúkla jej pomoc. Žalovaná cítila po nehode potrebu zobrať vinu na seba, priznala sa, cítila, že je to morálna satisfakcia, odpykala si trest, ktorý dostala. Tiež na tom bola na nehode psychicky zle, bola rozvedená, mala dve študujúce deti, mala hypotéku, ale musela sa pozbierať a ísť ďalej. V deň nehody viezla v dobrej vôli svoje kolegyne do práce, aby nemuseli ísť autobusom. Pracuje v N., mladšia dcéra ešte študuje v T. na právnickej fakulte, je ťažko zdravotne postihnutá, musí jej byť oporou a pomáhať jej.

12. Žalovaná 2/ na pojednávaní poukázala na svoje písomné vyjadrenia.

13. Žalobkyňa počas výsluchu uviedla, že po nehode bola hospitalizovaná v J., odtiaľ ju previezli do R. U. na operáciu, následne potom ju opäť previezli do Komárna, kde bola asi 3-4 týždne. Asi rok dozadu sa naučila šoférovať tak, že neotáča len hlavou, ale celou polovicou tela. Šoféruje však len trasu J. - N., t.j. k lekárovi a späť, ďalej by sa neodvážila. Nie je schopná pracovať, pretože denne viackrát si musí ľahnúť, má bolesti, jej pozornosť nie je ako predtým, je unavená, nemá trpezlivosť. S kamarátmi sa stretáva už len málo, skôr sú to len telefonické rozhovory, cíti, že im je na príťaž, nemá im už ani čo povedať. Keďže má nočné mory, je potom cez deň unavená, zbadá sa, že rodičom a synovi odvrkne. Nikdy predtým si to nedovolila, teraz jej je ukradnuté, čo si o nej myslia, nevie sa pretvarovať, pokúša sa, aby nevideli jej bolesti, ale ona vidí to, že oni vedia fungovať a ona ako keby im závidela, že sú zdraví. Pred dopravnou nehodou sa pre problémy v manželstve pokúsila o samovraždu, psychiatrička jej nasadila lieky, ktoré zabrali, ona úplne zmenila zmýšľanie, po pár mesiacoch jej psychiatrička znížila dávky a bola len na udržiavacej dávke. Psychicky sa vtedy cítila veľmi dobre, zvládla aj rozvod, majetkové vysporiadanie, v robote sa jej črtalo povýšenie. Pred nehodou mala veľmi dobrý vzťah so synom, so všetkým sa jej zdôveroval, po nehode sa s ním už nevie rozprávať tak, ako predtým. Syn to vníma zle, zo začiatku jej vyčítal, že sa zmenila, že život ide ďalej, že nech sa teší, že žije. Už sa jej nezdôveruje, už sa jej neopováži rozprávať o svojich veciach, ako keby ju nechcel zaťažovať.

14. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne a oboznámením sa s obsahom listinných dôkazov, najmä: spisom Okresného súdu Komárno sp. zn. 3T/139/2016-294 zo dňa 07.03.2017, rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 12P/102/2015-26 zo dňa 18.06.2015, Zmluvou o zabezpečení obchodnej činnosti zo dňa 15.01.2015, rozhodnutím Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.07.2017 o priznaní invalidného dôchodku, Oznamením o poukazaní náhrady škody zo dňa 31.01.2018, uznesením Krajského súdu v Nitre č.k. 5Co/1139/2014-243 zo dňa 25.02.2015, uznesením Okresného súdu Bratislava I č.k. 11Csp/33/2018-76 zo dňa 01.06.2018, žalobou na zaplatenie 21.809,60 eur s príslušenstvom adresovanú Okresnému súdu Bratislava I, hodnotením sťaženia spoločenského uplatnenia K.. I. J. zo dňa 22.05.2017, znaleckým posudkom K.. A. K. č. 19/2017, rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/106/2018, rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/56/2018, posudkom o sťažení spoločenského uplatnenia K.. A. K. č. 04/17, lekárskou prepúšťacou správou NRC v J. zo dňa 24.08.2016, výzvou Okresného súdu Bratislava sp. zn. 11Csp/33/2018 zo dňa 11.04.2019, uznesením Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 137/2016 zo dňa 15.03.2016. rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/65/2013 zo dňa 28.05.2014, prepúšťacou správou NRC v J. zo dňa 18.06.2019. Z vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový a právny stav veci:

15. Z trestného rozkazu Okresného súdu Komárno č.k. 3T/139/2016-294 vyplýva, že žalovaná 1/ ním bola uznaná vinnou, že dňa 13.01.2016 v čase okolo 7.15 hod. po ceste číslo I/63 v cestnom kilometri 113,2 pred obcou N., na ktorom sa tvorila námraza a na ktorom bol rýchlosť obmedzená na 70 km/hod., viedla osobné motorové vozidlo značky W. P., E. Č. J. XXX D., pričom v dôsledku toho, že jazdila nepovolenou rýchlosťou najmenej 95 km/hod. a svoju rýchlosť neprispôbila ani poveternostným podmienkam, dostala šmyk, v dôsledku čoho sa jej vozidlo stalo neovládateľným, prešla do protismernej časti vozovky, kde sa zrazila s osobným motorovým vozidlom Zn. Š. F., evidenčného čísla J. XXX A., ktoré zákonom povolenou rýchlosťou viedla žalobkyňa, pričom táto v dôsledku nárazu utrpela zlomeninu lonovej kosti, zlomeninu krížnej kosti, zlomeninu 2. a 3. krčného stavca s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní najmenej 6 mesiacov.

16. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.07.2017 vyplýva, že žalobkyňa bola uznaná za invalidnú z dôvodu, že má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Žalobkyni bol preto od 06.06.2017 priznaný invalidný dôchodok vo výške 272,10 eur mesačne.

17. Z hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia vypracovaného K.. I. J., znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie traumatológia, zo dňa 22.05.2017 vyplýva, že znalec za obmedzenie hybnosti krčnej chrbtice a za jazvy určil bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 810 bodov.

18. Zo znaleckého posudku K.. A. K., znalkyni z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria vyplýva, že znalkyňa navrhla ohodnotiť sťaženie spoločenského uplatnenia položku č. 255 - vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií vo výške 1300 bodov a za položku č. 254 - vážne duševné poruchy po iných ťažkých poraneniach okrem poranenia hlavy vo výške 260 bodov. V posudku znalkyňa uviedla, že poškodená bola pred predmetnou udalosťou adekvátne sociálne začlenená, podávala kvalitný psychosociálny výkon. Po nej sa u nej objavili psychické ťažkosti, pre ktoré nie je dlhodobo schopná fungovať na premorbídnej úrovni, vzhľadom k jej veku a životnej situácii je jej schopnosť uplatniť sa v rodinnom, partnerskom, pracovnom, politickom, kultúrnom a športovom živote trvalo a významne znížená.

19. Z Oznámenia žalovanej 2/ o poukázaní náhrady škody zo dňa 31.01.2018 vyplýva, že žalovaná 2/ z povinného zmluvného poistenia poukáže žalobkyni náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 20.044,60 eur (810 bodov x 17,66 = 14.304,60 eur, 325 bodov (za položku 255 vo výške 195 bodov a za položku 254 vo výške 130 bodov) x 17,66 = 5.740,00 eur).

20. Zo žaloby zo dňa 16.04.2018 adresovanej Okresnému súdu Bratislava I vyplýva, že sa ňou žalobkyňa domáha voči žalovaným 1/ a 2/ náhrady škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia spoločne a nerozdielne vo výške 21.809,60 eur.

21. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

22. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadost'učinenie.

23. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

24. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

25. Podľa § 415 Občianskeho zákonníka každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

26. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

27. Podľa § 444 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa jednorázove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

28. Podľa § 822 Občianskeho zákonníka z poistenia zodpovednosti za škodu má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poisťiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

29. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov, sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len „následok“).

30. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

31. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

32. Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

33. Podľa § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

34. Podľa § 164 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

35. Podľa § 162 ods. 3 CSP o zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd rozhodne spolu s rozhodnutím vo veci samej.

36. Podľa § 144 CSP žalobca môže vziať žalobu späť.

37. Podľa § 145 ods. 2 CSP ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzataní žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

38. Podľa § 146 ods. 1 CSP súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

39. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáha ochrany osobnostných práv požadovaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za ujmu, ktorá jej bola spôsobená dopravnou nehodou, ktorú zavinila žalovaná 1/ a pri ktorej došlo k vážnemu a nezvratnému zásahu do života žalobkyne, keďže pri nehode bolo vážne poškodené zdravie žalobkyne a jej dôstojnosť, pričom ujma, ktorú žalobkyňa utrpela mala dosah aj na jej súkromný, rodinný a spoločenský život. Žalovaná 1/ s podanou žalobou nesúhlasila, namietala, že v čase nehody bola poistená, preto žiadala, aby súd žalobu zamietol. Žalovaná 2/ namietala, že nárok žalobkyne je krytý inštitútom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, vzniesla aj námietku premlčania uplatneného nároku, námietku nedostatku svojej pasívnej vecnej legitímácie a namietala aj výšku nemajetkovej ujmy. Zároveň navrhovala konanie prerušiť do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11Csp/33/2018, keďže predmetom tohto konania je nárok žalobkyne na sťaženie spoločenského uplatnenia, ku ktorému došlo v súvislosti s ujmou, ktorú žalobkyňa utrpela pri tejto dopravnej nehode.

40. Súd sa v prvom rade zaoberal návrhom žalovanej 2/ na prerušenie konania, pričom tento nepovažoval za dôvodný, keďže mal za to, že nie sú splnené podmienky na prerušenie konania podľa § 164 CSP. Súd z pripojenej žaloby a z uznesenia Okresného súdu Bratislava I č.k. 11Csp/33/2018-76 zistil, že predmetom konania na Okresnom súde Bratislava I je nárok žalobkyne voči žalovaným 1/ a 2/ na náhradu škody na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia. Predmetom súdneho konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 10C/3/2019 je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom ochrany osobnosti. V oboch konaniach teda ide o samostatné konania, ktoré síce môžu vychádzať z rovnakého skutkového základu, avšak sú uplatňované na základe rôznych právnych titulov, ktoré je potrebné posudzovať individuálne. V konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sa neriešia otázky a nároky, ktoré by bránili súdu pokračovať v tomto konaní a ktoré by mali význam pre rozhodnutie súdu v tomto konaní, preto súd nevzhliadol dôvod na prerušenie tohto konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11Csp/33/2018. Z uvedeného dôvodu súd návrh žalovanej 2/ na prerušenie konania zamietol.

41. Žalobkyňa na pojednávaní dňa 14.10.2019 vzala svoju žalobu späť v časti o povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyňi spoločne a nerozdielne sumu 20.000,00 eur a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 30.000,00 eur od podania žaloby do zaplatenia. Žalované 1/ a 2/ s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasili. Vzhľadom k uvedenej skutočnosti súd konanie v časti o povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyňi spoločne a nerozdielne sumu 20.000,00 eur a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 30.000,00 eur od podania žaloby do zaplatenia v zmysle § 145 ods. 2 CSP zastavil. Predmetom konania po čiastočnom zastavení konania zostal nárok žalobkyne voči žalovaným 1/ a 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne vo výške 10.000,00 eur.

42. Osobnostné práva možno zaradiť do skupiny osobných práv nemajetkovej povahy. Občiansky zákonník ich upravuje ako súhrn subjektívnych práv, ktoré slúžia na ochranu jednotlivých zložiek osobnosti človeka. V ustanovení § 11 Občiansky zákonník upravuje demonštratívny výpočet jednotlivých chránených stránok osobnosti človeka, ktorý umožňuje popri práve na ochranu života, zdravia, občianskej cti, svojho mena a prejavov osobnej povahy zahrnúť aj iné práva, ktoré sa týkajú osobnosti človeka, najmä právo na ochranu osobnej slobody, meno, slobodu prejavu, ľudskú dôstojnosť a vážnosť osoby, rešpektovanie rodinného života, ochranu osobného súkromia, ochranu prejavov osobnej povahy, ochrany svojej podoby, ochranu vnútornej a intímnej stránky osobnosti, zdravé životné prostredie, ochranu tela zahrňujúcu oblasť medicíny a ochranu pred klamlivou reklamou.

43. Ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka upravuje prostriedky ochrany osobnosti. Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo takéto zadostučinenie postačujúce, najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku peňažnej náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je len jedným z možných prostriedkov ochrany osobnosti a prichádza do úvahy najmä tam, kde nie je možné odstrániť vzniknutý stav uvedením do pôvodného stavu a pokiaľ morálne zadostučinenie nie je dostačujúce.

44. Žalobkyňa sa žalobou domáhala náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a tvrdila, že v dôsledku protiprávneho konania žalovanej 1/ ako vinníčky dopravnej nehody došlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv. Zásah do osobnostných práv žalobkyne bol tvrdý tým, že v dôsledku dopravnej nehody je žalobkyňa schopná chodiť len za pomoci štvorkolesového chodítka, pri mnohých aktivitách je odkázaná na starostlivosť iných osôb, nemôže byť oporou pre svojho syna, stratila možnosť pestovať športy, nemôže už žiť aktívny spoločenský ani partnerský život.

45. V prípade odškodnenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia na jednej strane a náhrady nemajetkovej ujmy na druhej strane sa nejedná o inštitúty navzájom sa vylučujúce, ale naopak, ide o inštitúty vzájomne prepojené, pričom právo na náhradu škody na zdraví je vo vzťahu k právu na ochranu osobnosti špeciálnym právnym inštitútom. Nadväzne, nárok na nemajetkovú ujmu prostredníctvom ochrany osobnosti prichádza do úvahy len v prípade, že škodu na zdraví (za zásah do telesnej a duševnej integrity) nemožno nahradiť vôbec alebo len v neúplnom rozsahu. Prioritne sa táto otázka rieši využitím inštitútu náhrady škody na zdraví v zmysle § 420 ods. 1 v spojení s § 444 Občianskeho zákonníka. V zmysle § 444 Občianskeho zákonníka sa pri škode na zdraví jednorázovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia; ide pritom o nároky nemajetkovej povahy. Kritéria, ktoré sú významné pri určení ich konkrétnej výšky, vrátane eventuálneho mimoriadneho zvýšenia odškodnenia súdom (podľa zákona č. 437/04 Z. z.), sú presne tie, ktorých zohľadňovania sa dovoľáva žalobkyňa; osobitne vo vzťahu k prežitej, resp. prežívanej traume a z toho vyplývajúcich obmedzení. Pri škode na zdraví je nemajetková ujma odškodňovaná cez ustanovenia zákona o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Aj nároky v oblasti súkromia a rodinného života pokrýva zákon č. 437/2004 Z. z., pretože poskytuje náhradu pre obmedzené možnosti poškodeného nielen v živote, ale aj spoločnosti.

46. Súd mal po vykonanom dokazovaní za nesporné, že žalobkyňa pri dopravnej nehode, ktorú zavinila žalovaná 1/, utrpela ujmu, ktorá mala vážny dosah na jej súkromný, rodinný a spoločenský život. Súd má však za to, že nároky, ktorých sa žalobkyňa domáha formou nemajetkovej ujmy cez ustanovenie § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v súvislosti s tým, že bolo zasiahnuté do jej zdravia, telesnej integrity, ako aj do jej rodinného a súkromného života, sa uplatňujú v rámci odškodňovania bolesti poškodeného a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 444 Občianskeho zákonníka. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia má vo svojej podstate predstavovať náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre život a životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh. Sťažením spoločenského uplatnenia je preto potrebné rozumieť jednak vylúčenie, či obmedzenie účasti poškodeného na plnom osobnom a rodinnom, spoločenskom, politickom, kultúrnom a športovom živote, jednak sťaženie, či dokonca priamo znemožnenie výkonu či voľby povolania, voľbu životného partnera, prípadne možnosti ďalšieho sebazvedelávania.

47. Žalobkyňa sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy, pričom ujmu vidí v tom, že v dôsledku dopravnej nehody je schopná chodiť len za pomoci štvorkolesového chodítka, pri mnohých aktivitách je odkázaná na starostlivosť iných osôb, nemôže byť oporou pre svojho syna, stratila možnosť pestovať športy, nemôže už žiť aktívny spoločenský ani partnerský život. Žalobkyňa bola žalovaná 2/ za sťaženie spoločenského uplatnenia už čiastočne odškodnená, pričom o zvyšku žalobkyňou uplatneného nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia sa v súčasnosti vedie konanie na Okresnom súde Bratislava I (sp. zn. 11Csp/33/2018), takže nie je vylúčené, že žalobkyne bude vyplatená aj ďalšia náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia. Zo žaloby na zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia adresovanej Okresnému súdu Bratislava I pritom vyplýva, že žalobkyňa si tento nárok uplatňuje za rovnaké obmedzenia ako sú tie, ktoré sú dôvodom pre podanie tejto žaloby na priznanie nemajetkovej ujmy titulom ochrany osobnosti. Súd má však za to, že nárok žalobkyne za zásah do jej osobnostných práv tak, ako si ho uplatnila žalobou v tomto konaní, je krytý inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia a je odškodňovaný na základe bodového ohodnotenia, pričom pokrýva náhradu všestranných obmedzení poškodeného v rôznych sférach jeho života, ktoré sa prejavili ako dôsledok poškodenia zdravia. Aj zo znaleckého posudku K.. A. K. č. 19/2017 jednoznačne vyplýva, že znalkyňa pri hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia zohľadnila skutočnosť, že poškodená bola pred dopravou nehodou adekvátne sociálne začlenená, podávala kvalitný psychosociálny výkon, pričom po nehode sa u nej objavili psychické ťažkosti, pre ktoré nie je dlhodobou schopná fungovať na

premorbidnej úrovni, vzhľadom k jej veku a životnej situácii je jej schopnosť uplatniť sa v rodinnom, partnerskom, pracovnom, politickom, kultúrnom a športovom živote trvalo a významne znížená.

48. Keďže teda súd vyhodnotil, že nárok žalobkyne za zásah do jej osobnostných práv je krytý inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia (v súvislosti s týmto názorom súd poukazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/56/2018, ktoré vychádza aj z právneho názoru vysloveného v náleze Ústavného súdu SR I. ÚS 426/2014), súd žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom ochrany osobnosti ako nedôvodnú zamietol.

49. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodoval podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP. V časti o zastavení konania mal súd za to, že žalobkyňa procesne zavinila zastavenie konania, keďže vzala žalobu čiastočne späť bez toho, aby preukázala, že ju k tomu viedlo správanie žalovaných 1/a 2/ po podaní žaloby, preto nárok na náhradu trov konania v zastavenej časti v zmysle § 256 ods. 1 CSP vznikol žalovaným 1/ a 2/. V časti, v ktorej súd žalobu zamietol, mali úspech žalované 1/ a 2/, preto aj v tejto časti konania vznikol nárok na náhradu trov konania im. Z uvedeného dôvodu súd žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti výroku rozsudku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania nie je prípustné odvolanie.

Proti výrokom rozsudku o čiastočnom zastavení konania, o zamietnutí žaloby a o náhrade trov konania je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Komárno.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Ak zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje osobitné náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje a musí byť podpísané. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutia považuje za nesprávne (odvolacie dôvody, a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok, nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho posúdenia veci (365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).